

TEORİDEN
UYGULAMAYA YAPAY
ZEKÂNIN TEMELLERİ:

GEÇMİŞ, GELECEK VE GÜÇLÜ PROMPTLAR

EDİTÖR

PROF. DR. ERHAN ŞENGEL

Genel Yayın Yönetmeni / Editor in Chief • C. Cansın Selin Temana

Kapak & İç Tasarım / Cover & Interior Design • Serüven Yayınevi

Birinci Basım / First Edition • © Aralık 2024

ISBN • 978-625-5955-81-4

© copyright

Bu kitabın yayın hakkı Serüven Yayınevi'ne aittir.

Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz, izin almadan hiçbir yolla çoğaltılamaz. The right to publish this book belongs to Serüven Publishing. Citation can not be shown without the source, reproduced in any way without permission.

Serüven Yayınevi / Serüven Publishing

Türkiye Adres / Turkey Address: Kızılay Mah. Fevzi Çakmak 1. Sokak

Ümit Apt No: 22/A Çankaya/ANKARA

Telefon / Phone: 05437675765

web: www.seruvenyayinevi.com

e-mail: seruvenyayinevi@gmail.com

Baskı & Cilt / Printing & Volume

Sertifika / Certificate No: 47083

TEORİDEN
UYGULAMAYA YAPAY
ZEKÂNIN TEMELLERİ:

GEÇMİŞ, GELECEK VE GÜÇLÜ PROMPTLAR

EDİTÖR

PROF. DR. ERHAN ŞENGEL

Editörün Notu

Gelişen teknoloji çağında yapay zekâ, hayatın her alanında dönüştürücü bir güç olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğitimden sanata, sağlık hizmetlerinden iş dünyasına kadar geniş bir yelpazede, yapay zekâ çözümleri her geçen gün daha erişilebilir hale gelmekte ve insanlar için yeni ufuklar açmaktadır. **Teoriden Uygulamaya Yapay Zekânın Temelleri: Geçmiş, Gelecek ve Güçlü Promptlar** başlıklı bu eser, yapay zekanın hem kavramsal hem de uygulamalı yönlerini ele alarak, bu dönüşümün merkezinde yer alan bireyler, özellikle eğitimciler ve yetişkin öğrenenler için rehber olmayı amaçlamaktadır.

Kitabın temel hedefi, okuyucuların yapay zekâyı daha etkili ve bilinçli bir şekilde kullanmalarını sağlamak. “Yapay Zekâ ve Prompt Yazma” başlığıyla başlayan bu rehber, öncelikle okuyucuların yapay zekâ ve prompt yazma kavramlarını anlamalarına yardımcı oluyor. Ardından, yapay zekâ araçlarının tarihi gelişiminden yola çıkarak, GPT modelleri ve eğitimde kullanım alanları detaylı bir şekilde açıklanıyor. Özel olarak hazırlanan “GPT Modelleri İçin Özel Promptlar” ve “Yapay Zekâ ile İletişimde Başarılı Olmak” bölümleri, pratik örnekler ve yaratıcı uygulamalarla okuyuculara derinlemesine bilgi sunuyor.

Bu çalışma, yapay zekânın eğitime etkilerini yalnızca teknik boyutlarıyla değil, aynı zamanda etik, pedagojik ve yaratıcı yönleriyle de ele alıyor. “Eğitimde Yapay Zekâ: Teorik Yaklaşımlar ve Uyum Sağlayan Pedagojiler” gibi bölümler, yapay zekâ uygulamalarının eğitim felsefesiyle olan bağını araştırırken, kaynak önerileri ve ileri okuma önerileri ile okuyucuların bilgisini zenginleştiriyor. Öte yandan, kitap, güçlü prompt yazım tekniklerini detaylandırarak, yapay zekâ araçlarından maksimum verim almanın yöntemlerini açıklıyor ve bu beceriyi bir araçtan çok bir sanata dönüştürmek için yapay zekâ ile video oluşturacak araçlar tanıtmaktadır.

Bu kitap, üç serilik bir çalışmanın ilk kitabı olarak, okuyucularını yapay zekâ kavramları, makine öğrenimi, eğitim teorileri ve pedagojileri ile yapay zekâ arasındaki ilişki üzerine derinlemesine bir yolculuğa çıkarıyor. Aynı zamanda güçlü prompt mühendisliği ve etkili metin tabanlı iletişim stratejileri gibi pratik bilgileri de okuyuculara sunuyor. Giderek dijitalleşen dünyamızda, bireylerin yapay zekâ teknolojilerini yalnızca tüketici olarak değil, aynı zamanda yaratıcı ve etkin kullanıcılar olarak benimsemeleri kritik bir öneme sahiptir. Bu nedenle kitap, bilgi teknolojileri uzmanlarından eğitimcilere, yaratıcı yazarlardan öğretmen adaylarına kadar geniş bir kitlenin ihtiyaçlarına hitap etmektedir.

Yapay zekanın özellikle eğitimdeki uygulamalarına yönelik teorik ve pratik yaklaşımlar kitap boyunca detaylandırılmıştır. Kitabın ilk bölümleri, okuyucuları yapay zekanın temel kavramları ve tarihsel gelişimiyle tanıştıırken, güçlü prompt yazma becerilerinin temel taşlarını oluşturmaktadır. Kitabın devam eden bölümlerinde, bu teknolojilerin öğretim süreçlerine nasıl entegre edileceği, yaratıcı projelerde nasıl kullanılabilceği ve etkili bir iletişim aracı olarak nasıl işlev görebileceği üzerine odaklanılmıştır. Eğitimde bireyselleştirilmiş öğrenme deneyimlerini mümkün kılan yapay zekâ teknolojilerinin yanı sıra, etik boyutlarına ve insan merkezli yaklaşımlarına da dikkat çekilmiştir.

Akademik bir üslupla yazılan kitap, samimi bir tonla desteklenerek, her düzeyden okuyucunun kolayca anlayabileceği bir formatta sunuluyor. Hedefimiz, yapay zekânın eğitimdeki rolünü daha geniş bir kitleye ulaştırarak, teknolojiyi bir öğrenme ve öğretme aracı olarak yeniden tanımlamaktır.

Kitap aynı zamanda, gelecekteki potansiyel gelişmelere de ışık tutarak, öğretmenlerin ve yetişkin öğrenenlerin yapay zekâ teknolojilerini kendi pedagojik pratiklerine nasıl entegre edebileceklerini ele almaktadır. Bu bağlamda, eğitimciler için yapay zekâ temelli uygulamaların tasarımı ve etkili entegrasyonu üzerine odaklanan ilerleyen seriler, bu yolculuğun önemli bir devamını oluşturacaktır.

Bu çalışmanın, hem yapay zekâyı öğrenmeye yeni başlayanlar hem de bu alanda uzmanlaşmak isteyenler için değerli bir kaynak olacağına inanıyoruz. **Teoriden uygulamaya geçişi kolaylaştıran güçlü bir araç olan yapay zekâ**, yalnızca teknik bir konu değil, aynı zamanda yaratıcı potansiyelleri ortaya çıkarmayı mümkün kılan bir disiplin olarak ele alınmıştır. Bu kitabın, okuyucuların öğrenme, öğretme ve yaratma süreçlerinde ilham verici bir rehber olmasını diliyorum.

Prof. Dr. Erhan ŞENGEL

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1

TEORİDEN UYGULAMAYA YAPAY ZEKÂNIN TEMELLERİ: GEÇMİŞ, GELECEK VE GÜÇLÜ PROMPTLAR

Sevim PILAVCI 1

Bölüm 2

YAPAY ZEKÂ GELİŞİMİ VE GPT

Zafer BOLATLI 9

Bölüm 3

YAPAY ZEKÂ VE PROMPT MÜHENDİSLİĞİ: TEMEL KAVRAMLAR VE UYGULAMALAR

Esra İŞGÖR ŞİMŞEK 23

Bölüm 4

İSTEM YAZMA TEMELLERİ VE TEMEL İSTEM TEKNİKLERİ

Uğur SIRVERMEZ 47

Bölüm 5

YAPAY ZEKÂ İLE İLETİŞİMDE BAŞARILI OLMAK

Uğur SIRVERMEZ 69

Bölüm 6

GPT MODELLERİ İÇİN ÖZEL PROMPTLAR

Niyazi AKTAŞ 91

Bölüm 1

TEORİDEN UYGULAMAYA YAPAY ZEKÂNIN TEMELLERİ: GEÇMİŞ, GELECEK VE GÜÇLÜ PROMPTLAR

Sevim PİLAVCI¹

---

¹ Öğr. Gör., Mudanya Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Bilgisayar Programcılığı, <https://orcid.org/0000-0003-4767-964X>

Giriş

Günümüzün en popüler kavramı haline gelen yapay zeka; aslında 1936 yılında Alan Turing tarafından ortaya atılmıştır. “Makineler düşünebilir mi?” sorusuna cevap vermek isteyen Turing, çalışmasında makineleri ve düşünebilme durumlarını karşıt görüşlere de cevap vererek ayrıntılı olarak açıklamıştır. Yapay zekanın oluşturucusu olarak anılmaktadır (Yılmaz, 2022).

Yapay zeka kavramını tam olarak anlamak için öncelikle temel kavramlar olan zeka, akıl ve düşünme üzerine odaklanmak gerekmektedir. Bu kavramlar, hem insan zihninin işleyişini anlamak hem de makinelerin bu işleyişi taklit etme kapasitesini değerlendirmek açısından önemlidir. Zeka, Türk Dil Kurumu’na (TDK) göre “insanın düşünme, akıl yürütme, öğrenme, kavramları ve nesnelere zihinde canlandırabilme, objektif gerçekleri algılama, yargılama, sonuç çıkarma, bedeni kontrol edebilme, duyguları doğru algılayabilme, değerlendirebilme, icat edebilme vb. yeteneklerinin ve becerilerinin tamamını” kapsayan bir beceri seti olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2024). Yani, zeka insanın çevresiyle etkileşim kurma ve yeni bilgilere uyum sağlama kabiliyetidir. Akıl ise, düşünme ve kavrama gücü olarak tarif edilir; yani, bir durumu analiz etme, karar verme ve doğru yolu bulma yetisidir (TDK, 2024). Her iki kavram da düşünme eylemiyle yakından ilişkilidir; düşünme ise aklın bağımsız olarak kavramları, bağlantıları ve biçimleri ayırt etme yetisi olarak tanımlanır (TDK, 2024).

Bu üç temel kavram bir araya getirildiğinde, yapay zeka tanımına ulaşmak daha mümkün hale gelmektedir. Yapay zeka, aslında insanın düşünme, öğrenme ve karar verme süreçlerini taklit eden makineler ve yazılımlar oluşturma çabasıdır. Alan Turing tarafından ortaya atılan yapay zeka kavramı, bu üç unsuru temel alarak makinelerin insan zekasını taklit etme kapasitesini incelemiştir (Yılmaz, 2022).

Yapay zeka, insan aklını modelleyen bilgisayar sistemleri olarak düşünülebilir. TDK’ya göre yapay zeka, bir bilgisayarın veya robotun insana benzer şekilde öğrenme, fikir yürütme ve karar verme yeteneklerini sergilemesidir (TDK, 2024). Coppin’e (2004) göre de yapay zeka, makinelerin yeni durumlara uyum sağlama, sorun çözme ve zeka gerektiren işlevleri yerine getirme kapasitesidir. Bu bağlamda yapay zeka, akıl, zeka ve düşünme kavramlarıyla doğrudan bağlantılıdır. Yapay zeka, bu kavramların makineler aracılığıyla uygulanması üzerine kurulmuştur ve insan zihninin işleyişini modelleyen bir sistem olarak şekillenir.

Yapay zekanın bu kavramlarla olan derin bağlantısı, onun insan zihnini taklit etme ve zeka gerektiren görevleri üstlenme kapasitesini ortaya koyar. Ancak yapay zeka sistemlerinin bu potansiyelinden tam anlamıyla

KAYNAKÇA

- Coppin, B. (2004). *Artificial intelligence illuminated*. Boston, MA: Jones and Bartlett.
- Eager, B., & Brunton, R. (2023). Prompting higher education towards AI-augmented teaching and learning practice. *Journal of University Teaching and Learning Practice*, 20(5). <httpS://dx.doi.org/10.53761/1.20.5.02>
- Kahveci, S. (2023). İnsan-yapay zeka iletişimde yeni bir paradigma: Prompt mühendisliği. *INTE International Conference on New Horizons in Education*, 439-449.
- Türk Dil Kurumu (TDK). (2024, Mart 14). *Türk Dil Kurumu*. <https://sozluk.gov.tr/>
- Yılmaz, A. (2022). *Yapay zeka* (11. basım). İstanbul: Kodlab.
- Warschauer, M., Tseng, W., Yim, S., Webster, T., Jacob, S., Du, Q., & Tate, T. (2023). The affordances and contradictions of AI-generated text for writers of English as a second or foreign language. *Journal of Second Language Writing*, 62(December), 101071. <https://doi.org/10.1016/j.jslw.2023.101071>